

Signali oporavka:

ZAPOŠLJAVANJE

Naftne kompanije u svetu vraćaju otpuštene radnike

Reuters: Hedž fondovi ne mare za osnovne tržišne indikatore

Čelnik Schlumbergera: Četiri argumenta na strani rasta cena nafte
Pretnja nafte iz škriljaca drži cenu barela na granici 60 dolara

OPEC pregovara o produženju reza i paralelno sprema izlaznu strategiju

Rafinerijski kapaciteti mogu biti nedovoljni posle 2020.

Total pregovara o kupovini LNG poslova kompanije Engie

Proizvodnja gasa u Rusiji u 2017. veća za 12%

Predstavnici Shell-a nisu došli na sastanak s Vladom FBiH

SADRŽAJ:

NAFTA:

Reuters: Hedž fondovi ne mare za osnovne tržišne indikatore.....	OVDE
Čelnik Schlumbergera: Četiri argumenta na strani rasta cena nafte.....	OVDE
Pretnja nafte iz škrljaca drži cenu barela na granici 60 dolara.....	OVDE
OPEC pregovara o produženju reza i paralelno sprema izlaznu strategiju.....	OVDE
Većina naftnih kompanija u svetu najavljuje povećanje broja zaposlenih.....	OVDE
Koga kritično pogađa blokada izvoza kurdistske nafte?.....	OVDE
Irak osposobljava alternativni naftovod do Cejhana.....	OVDE
Rafinerijski kapaciteti mogu biti nedovoljni posle 2020.- čelnik Varo Energy-a.....	OVDE
Čelnik Totala: Dramatičan pad otvaranja novih naftnih polja.....	OVDE
Statoil i BP ne brinu za sudbinu fosilnih goriva.....	OVDE
Exxon gradi kompleks za proizvodnju 2,5 mt polietilena godišnje.....	OVDE
Chevron injektiranjem polimerizovane vode uvećava proizvodnju iz polja.....	OVDE
Prepolovljen rast proizvodnje iz kanadskih naftnih peščara.....	OVDE
UNKS: Cene sirove nafte Brent.....	OVDE

GAS:

Proizvodnja gasa u Rusiji u 2017. veća za 12%.....	OVDE
Čelnik OMV-a: Austrija će i idućih pola stoleća kupovati ruski gas.....	OVDE
Total pregovara o kupovini LNG poslova kompanije Engie.....	OVDE

REGION:

Rumunija uvodi rentu za crnomorske naftu i gas.....	OVDE
Predstavnici Shell-a nisu došli na sastanak s Vladom FBiH.....	OVDE
UNKS: Cene goriva u regionu.....	OVDE

Crude Oil Brent Oct 27 2017 0700 GMT - \$59.30 Livecharts.co.uk

NAFTA

Reuters: Hedž fondovi ne mare za bazne tržišne indikatore

NUJORK – Analitičari i profesionalci na tržištu nafte nastavljaju većinom sa optimističkim prognozama, što potvrđuje i talas spekulativnih kupovina terminskih ugovora u očekivanju rasta cena sirove nafte. Izuzetno, Reuters-ov naftni analitičar John Kemp upozorava da su kupovine, koje su počele još u julu i avgustu izgleda dostigle vrh krajem septembra. Pozivajući se na poslednje podatke o pozicijama koje su objavili regulatori na tržištu i berze, Kemp u svojoj analizi dostavljenoj i ovoj publikaciji NNKS-WPC, ukazuje da su hedž fondovi i drugi finansijski spekulatori smanjili u dve nedelje do 10. oktobra neto duge pozicije kod pet glavnih terminskih i opcionih ugovora za ukupno 32 miliona barela, od čega pola u opcijama za severnomorski Brent.

Od početka 2015., zaokreti u pozicioniranju hedž fondova i drugih finansijskih menadžera predstavlja dobar indikator primicanja preokreta u kretanjima cena.

Dakle, koncentracija dugih pozicija i odsustvo kratkih predstavljao je sve veći rizik od korekcije cene u slučaju da su kupovine zaustavljene i menadžeri fondova pokušali da uberu profite. Neki investitori već predviđaju ponovni nizlazni ciklus cena s povećanjem kratkih WTI pozicija na NYMEX-u za više od 17 miliona barela od 26. septembra. Pozicioniranju spekulanta i osnove tržišta sada idu u suprotnim pravcima što će stvoriti kratkoročne napetosti u cenama nafte, konstatuje Kemp.

Pretnja nafte iz škrljaca drži cenu barela na granici 60 dolara

NUJORK - Tzv. "škrljni bend" nastavlja da zadržava cene nafte na granici od 60 dolara, smatraju naftni analitičari. Bilo kakvo pomeranje cene iznad te granice ocenjuje se da bi bio detonator za veću proizvodnju nafte iz škrljaca. To objašnjava zašto ni ozbiljna napetost na Bliskom istoku ne može da gurne cenu Brenta iznad 60 dolara. „Tržište je uplašeno bendom proizvođača nafte iz škrljaca,” kaže za *Financial Times* Olivier Jakob

FINANCIAL TIMES

iz PetroMatrix-a, inače koautor pojma „škrljni benda”. „Ne radi se, međutim, samo o trgovcima – videli smo indikacije iz OPEC-a i od strane ruskih naftnih kompanija da čak i oni smatraju da barel od iznad 60 dolara u ovom trenutku može biti previše i izbaciti dodatnu naftu iz škrljaca. Oni to ne žele,” kaže Jakob.

Čelnik Schlumbergera: Četiri argumenta na strani rasta cena nafte

NUJORK – Čelnik najveće svetske naftne servisne kompanije, američkog Schlumbergera, kaže da je rast cena nafte posledica opadanja zaliha sirove nafte u svetu, finansijske discipline kod američkih proizvođača nafte iz škrljaca i najavljenog produženja dogovora o smanjenju proizvodnje OPEC+ zemalja, kao i manjih investicija u buduće proizvodne kapacitete. Sve to uvećava izgleda da će tržište pasti u stanje nedovoljne ponude u srednji rok, rekao je za američku TV mrežu **CNBC** Paal Kibsgaard.

UZ KUPOVINU **30** L GORIVA **G'DRIVE** ^{FUEL} TE VODI DO ZENITA

20 x

VIP KARTE ZA
UTAKMICU FUDBALSKOG KLUBA
ZENIT U SANKT PETERBURGU!

10x
tablet

10x
laptop

i još
100.000
drugih
poklona

Akcija traje od 1.11,
a najkasnije do 30.11.2017,
odnosno dok traju zalihe.

Većina naftnih kompanija u svetu najavljuje povećanje broja zaposlenih

LONDON - Naftne kompanije i njihovi snabdevači opreme podelili su otkaze za nekih 440.000 zaposlenih u godinama posle srozavanja cena sirove nafte od sredine 2014. godine, objavljuje u sredu *The Guardian*. Međutim, sa stabilizacijom cena iznad 50 dolara po barelu, većina kompanija planira da uveća tokom iduće godine broj ljudi na platnom spisku, pokazuju podaci sondaže britanske firme za zapošljavanje NES Global Talent, sprovedene među akterima u globalnoj industriji nafte. Osamdeset i devet odsto upitanih poslodavaca u tom sektoru energetske privrede u Severnoj i Južnoj Americi, Evropi i na Bliskom istoku, veruje da će uvećati broj zaposlenih u narednih 12 meseci, a 60 odsto njih kaže da će ta cifra biti „značajna“. Nešto manje od polovine navodi i da bi plate zaposlenih mogle da porastu za pet odsto. NES navodi da se posebno u ovome ističu američki proizvođači nafte iz škrljaca, dok Halliburton, najveća servisna kompanija u Severnoj Americi za poslove na naftnim poljima, prednjači u broju novootvorenih radnih mesta u ovoj godini.

OPEC pregovara o produženju reza i paralelno sprema izlaznu strategiju

NJUJORK - Dok članice Organizacije zemalja izvoznica nafte (OPEC) i njihovi nezavisni partneri pregovaraju o produženju sporazuma o smanjenju proizvodnje nafte do kraja 2018. godine, OPEC istovremeno u tišini priprema i

strategiju izlaska iz sporazuma kada on jednom završi, javlja *Rigzone*. Pregovori o tome su još u preliminarnoj fazi, a odvijaju se među potpisnicima sporazuma istovremeno s pregovorima o njegovom produženju. Prema dostupnim informacijama, mere koje se dogovaraju trebalo bi da osnaže uticaj sporazuma tokom 2018. i da uvere investitore da posle prestanka njegovog važenja neće doći do ponovnog preplavlivanja tržišta naftom. Izlazna strategija najverovatnije ipak neće biti javno objavljena sve do

kraja 2018. godine, do kada se očekuje da će važiti sporazum. U slučaju da takva strategija ne bude dogovorena, nakon isteka njegovog važenja na tržište bi se preko noći moglo vratiti oko 1,8 milion barela nafte na dan, prenosi ocene eksperata američki naftni portal.

VAŽNO JE ŠTA NAS POKREĆE

LUKOIL

UVEK U POKRETU

Koje zemlje i kompanije kritično pogađa blokada izvoza kurdistsanske nafte

ANKARA – Turski dnevnik *Daily Sabah* piše da je „pred-referendumski“ dnevni izvoz od 565.000 barela nafte iz polja iračkog Kurdistana bio od kritične važnosti za nekoliko zemalja. List precizira da je 135.000 tih barela dnevno izvoženo „pogodite gde?“ – u Izrael, 125.000 u Italiju, 85.000 u Grčku, 60.000 u Hrvatsku i 55.000 u Španiju.

Jasno je kome onda neće odgovarati ako Turska zatvori taj ventil, konstatuje turski dnevnik. Uz zemlje Mediterana, takođe kompanijama koje imaju poslove i interese u tom regionu Iraka, kao što su DNO ASA, Genel Energy i Gulf Keystone Petroleum, ruske Gasprom njeft i Rosnjeft, kao i američki Chevron. Ne mali uticaj turske odluke osetiće i evropske rafinerije kojima je ta nafta potrebna.

Rafinerijski kapaciteti mogu biti nedovoljni posle 2020.- čelnik Varo Energy-a

LONDON – Globalni naftni prerađivački kapaciteti možda neće biti dovoljni da zadovolje potrebe tržišta posle 2020., jer potrošnja nastavlja da raste, uvećavajući marže, smatra Roger Brown, glavni izvršni direktor evropskog prerađivača Varo Energy. On je na minuloj Oil & Money konferenciji u Londonu rekao da bi marže rafinerija trebalo da ostanu jake na duži rok zbog velike potražnje benzina i dizela, kao i usmeravanja na brodska goriva većeg stepena prerade posle 2020. Rafinerijski kapaciteti koji bi trebalo da se otvore narednih godina, uključujući velike rafinerije u Kuvajtu, Kini i Indiji, moguće da neće biti dovoljne da zadovolje tu rastuću potrošnju, rekao je on. *Reuters*

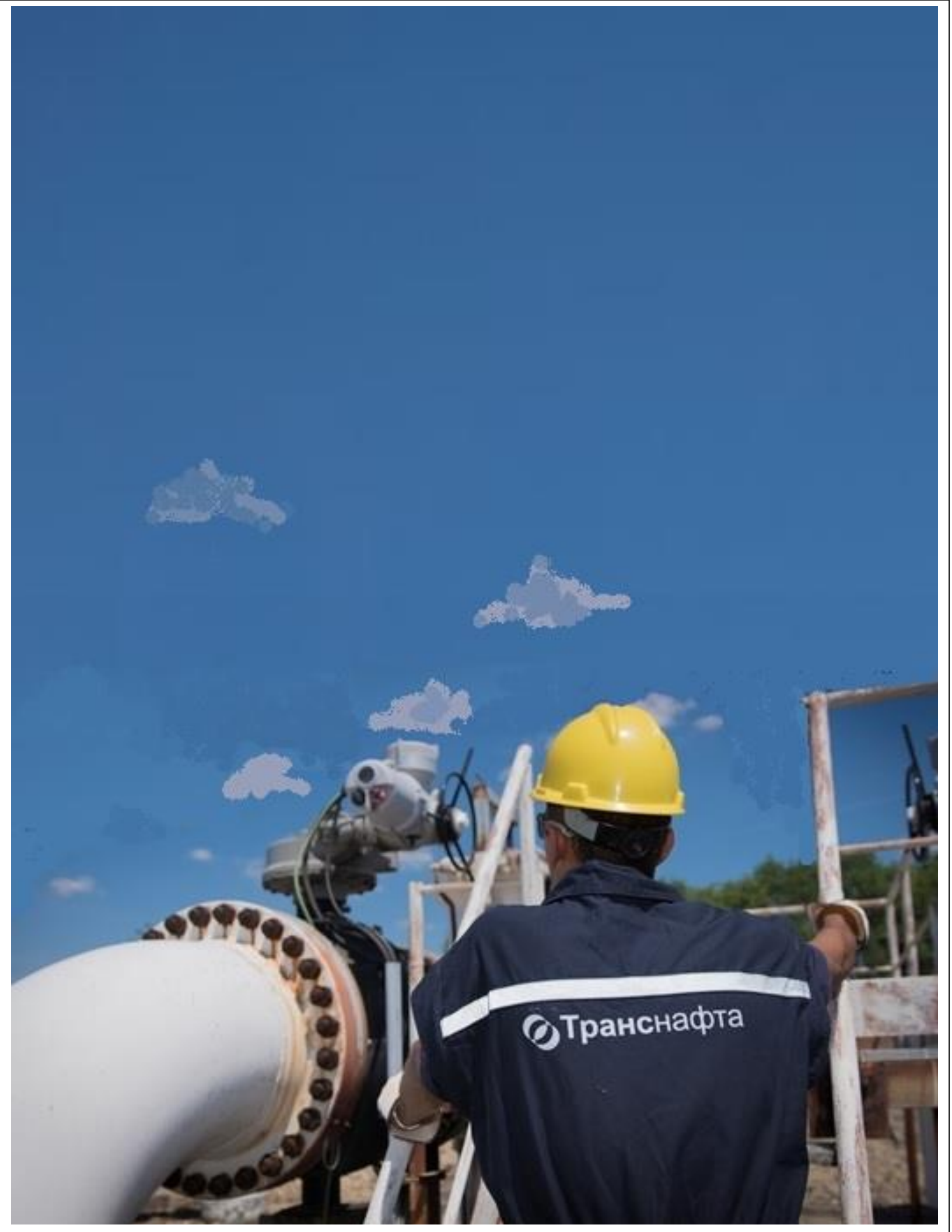
Irak obnavlja naftovod Kirkuk - Cejhan

BAGDAD - Irak je već najavio da će osposobiti drugi pravac transporta nafte da premosti naftovod koji ide od Kurdiskog autonomnog regiona do turske mediteranske luke Cejhan.

Naftovodom Kirkuk-Cejhan, koji će popraviti državna kompanija North Oil, dnevno će se transportovati 400.000 barela iračke nafte preko naftovoda Kirkuk-Cejhan. Taj naftovod ide preko teritorije koju su 2014. zauzeli pripadnici Islamske države, a koju su kasnije povratile iračke snage i već dve godine je pod kontrolom vlasti u Bagdadu.

Транснафта

Čelnik Totala: Dramatičan pad otvaranja novih naftnih polja

LONDON – Prvi čovek francuskog naftnog kolosa Total, Patrick Pouyane, rekao je prošle nedelje, na londonskoj konferenciji Oil & Money da je broj odobrenih novih polja nafte i prirodnog gasa pao sa proseka od 35 u periodu 2010.-2014., na tek 12 od 2015. To je sa 2,5 miliona barela na dan na oko jedan milion, smanjilo obim novih proizvodnih kapaciteta koji se godišnje dodaju svetskom proizvodnom potencijalu, rekao je Pouyane ilustrujući poentu svog izlaganja da su svetu potrebne dodatne investicije u izvore fosilnih goriva kako bi se izbegao skok cena nafte. *Reuters*

Statoil i BP ne brinu za sudbinu fosilnih goriva

LONDON – Izvršni direktor Statoila rekao je da namerava do 2030. da uveća na 15 do 20 odsto ukupnih ulaganja investicije norveške državne naftne kompanije u obnovljive izvore energije i tehnologije, kao što su hvatanje i pohranjivanje ugljendioksida. sada je taj nivo na pet odsto capex-a, rekao je Eldar Saestre i dodao da će u svakom slučaju „zadugo i definitivno nafta i gas biti na sceni.“

U izlaganju na istoj konferenciji Oil & Money u Londonu, pri čovek britanskog naftnog majorsa BP, Bob Dudley (na slici)

rekao je da će njegova kompanija nastaviti da investira u obnovljive izvore, ali će svetsko tržište i potrebe potrošnje zahtevati da fosilna goriva ostanu u prvom planu „u narednih nekoliko dekada.“ *Bloomberg, Reuters*

Exxon gradi kompleks za proizvodnju 2,5 mt polietilena godišnje

HJUSTON – ExxonMobil je prošle nedelje počeo gradnju ogromnog petrohemijskog kompleksa u teksaskom mestu Mont Belvieu. U pogonu će se proizvoditi plastika, prenosi portal *Oilprice.com*.

Kada i druga linija kompleksa proradi, pogon će moći da proizvodi 2,5 miliona tona godišnje, što će biti jedan od najvećih polietilenskih kompleksa na svetu.

Chevron ubrizgavanjem polimerizovane vode uvećava proizvodnju iz naftnog polja

EDINBURG – Američki Chevron je odobrio investiciju povećanja proizvodnje iz njegovog zrelog naftnog polja Captain u vodama Severnog mora od

obala Škotske uz pomoć nove tehnologije ubrizgavanja vode. Polimerizovana voda će se injektirati u rezervoar nafte polja, što je nova tehnika izvlačenja rezervi sirove nafte do kojih je teško doći konvencionalnim metodama bušenja. *Reuters*.

Prepolovljen rast proizvodnje iz kanadskih naftnih peščara

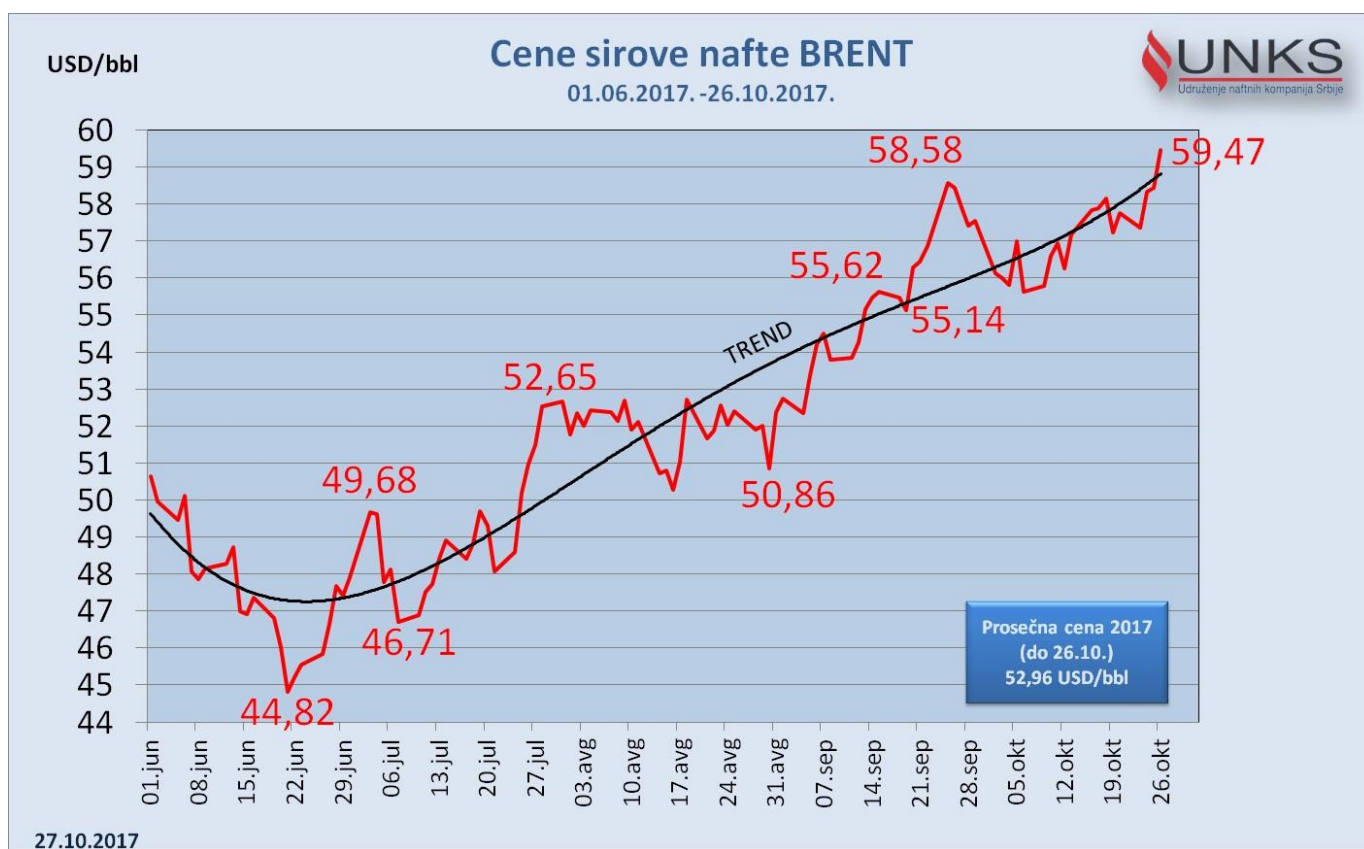
ALBERTA – Rast proizvodnje iz kanadskih naftnih peščara očekuje se da se prepolovi na 120.000 barela na dan u 2019., sa 250.000 bd koliko se projektuje za 2018. godinu, pokazuju procene globalne energetske analitičke firme ESAI Energy. Novi greenfield eksploatacioni projekti se ne očekuju do iza 2020. godine, navodi konsultant i dodaje

da bi Fort Hills kop bituminoznog peska kompanije Suncor Energy, pokrenut 2013. sa planom da do kraja ove godine počne proizvodnju nafte, mogao biti poslednji greenfield projekat nekada spektakularno obimno razvijanih poslova u ovom kanadskom nekonvencionalnom sektoru nafte.

Prema ovogodišnjoj proceni Kanadskog instituta za energetska istraživanja (CERI), granična cena proizvodnje barela nafte iz

naftnih peščara severne provincije Alberta, uključujući troškove umešavanja i transporta ide od 60 do 75 dolara.

Партнерство са Природом
трајна је ИНВЕСТИЦИЈА

Снага
природе

 СРБИЈАГАС

GAS

Proizvodnja gasa u Rusiji u 2017. veća za 12%

MOSKVA - Proizvodnja prirodnog gasa u Rusiji u 2017. godini porašće za 12%, a uglja za 6% u odnosu na 2016., objavio je ruski ministar energetike Aleksandar Novak. Naime, ruski industrijski pokazatelji se popravljaju pa će porast proizvodnje gasa premašiti stopu privrednog rasta, prenosi agencija **TASS**.

Čelnik OMV-a: Austrija će i idućih pola stoleća kupovati ruski gas

BEČ - Izvršni direktor austrijske naftne i gasne grupe OMV Rainer Seele izjavio je da Austrija planira i da idućih 50 godina uvozi ruski prirodni gas, „jer su u proteklih 50 godina isporuke ruskog gasa za Austriju bile pouzdane.“ S druge strane, čelnik OMV-a kritikovao je zemlje koje žele ruski gas, ali se protive projektu Severni tok 2, u kome je, između ostalih, partner i OMV, prenosi u sredu **TASS**.

Total pregovara o kupovini LNG poslova kompanije Engie

PARIZ – Francuski naftni gigant Total pridružio se trendu sve većeg usmeravanja poslovne strategije naftnih majorsa na proizvodnju prirodnog gasa saopštavajući ove nedelje da pregovara sa francuskog državnim gasnom kompanijom Engie (bivši Gas de France) o kupovini njenih poslova u oblasti utečjenog prirodnog gasa (LNG).

Izvršni direktor Totala, Patrick Pouyanné, potvrdio je ovu informaciju u intervjuu za **Bloomberg TV** „Mogu da potvrdim da smo razgovarali sa Engie kao i sa drugim kompanijama, i videćemo možemo li da pronađemo dogovor. Ako ne, imamo druge ideje i mogućnosti da razvijemo LNG biznis.“

Ova vest usledila je posle nedavne objave iz Engie da je kompanija počela strateški pregled njenih upstream i midstream LNG poslova. Kompanijini downstream LNG poslovi, kao što su regasifikacija i eks-terminalne prodaje utečjenog prirodnog gasa, neće biti deo te revizije, saopštila je kompanija.

REGION

Predstavnici Shell-a nisu došli na sastanak s Vladom FBiH

SARAJEVO - Predstavnici anglo-holandskog naftnog kolosa Royal Dutch Shell nisu se pojavili na sastanku koji je trebalo da bude održan u ponedjeljak sa ministrom energije, rudarstva i industrije FBiH, prenosi **SEEbiz** ne navodeći razloge. Ministar Nermin Džindžić je, najavljujući taj sastanak prošle nedelje, kazao da je Shell „pokazao interes da se vrati u BiH“, kako bi istraživao potencijalna ležišta nafte i gasa u tom entitetu.

Memorandum o razumevanju između Shell-a i Vlade FBiH potpisan je 2011. godine, produžen 2013. i 2014, a 2015. godine ova kompanija se iznenada povukla sa istraživanja, navodeći tada kao razloge promena u energetsom okruženju izazvane pojeftinjenjem sirove nafte.

Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH raspisalo je prošle nedelje konkurs za angažovanje konsultanta u postupku sprovođenja javnog nadmetanja za dodelu koncesije za istraživanje i eksploataciju nafte i gasa na prostoru FBiH. Federalni premijer Fadil Novalić kazao je tim povodom da su osim Shell-a za istraživanje nafte zainteresovane i „druge kompanije.“

Rumunija uvodi rentu za crnomorske naftu i gas

BUKUREŠT – Firme koje istražuju naftu i gas u rumunskim vodama Crnog mora platiće uobičajene rente i biće oslobođene dodatnog poreza, najvažnija je novost iz predloga zakona koji je rumunska vlada uputila u parlamentarnu proceduru. U tim istraživanjima sudeluju domaća naftna firma OMV Petrom, američki ExxonMobil i ruski Lukoil. Kompanije su već objavile velika otkrića polja gasa, ali su sačekale s daljim ulaganjima u razvoj otkrivenih ležišta pre nego što saznaju pod kojim će se ekonomskim uslovima odvijati proizvodnja i hoće li prema tome biti isplativa.

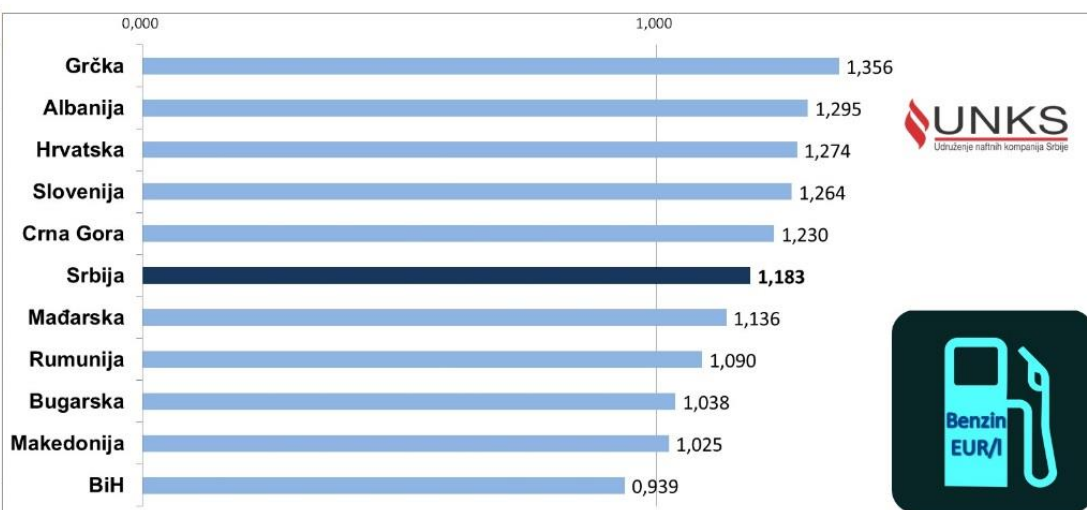
Vlada je u pomenutom nacrtu odredila da će rente biti u skladu s onim što je do sada stajalo u propisima, odnosno u sklopljenim ugovorima s tim kompanijama, što znači da će renta biti 3,5 – 13 odsto ukupne vrednosti proizvedene nafte i gasa. Međutim, za razliku od firmi koje traže i proizvode naftu i gas na rumunskom kopnu, pomenute kompanije će zbog visokih troškova i težine istraživanja i proizvodnje u Crnom moru biti oslobođene plaćanja posebnog poreza na dobit koji se ostvaruje zbog liberalizacije cena gasa, javlja rumunski portal **Energy World Magazine**.

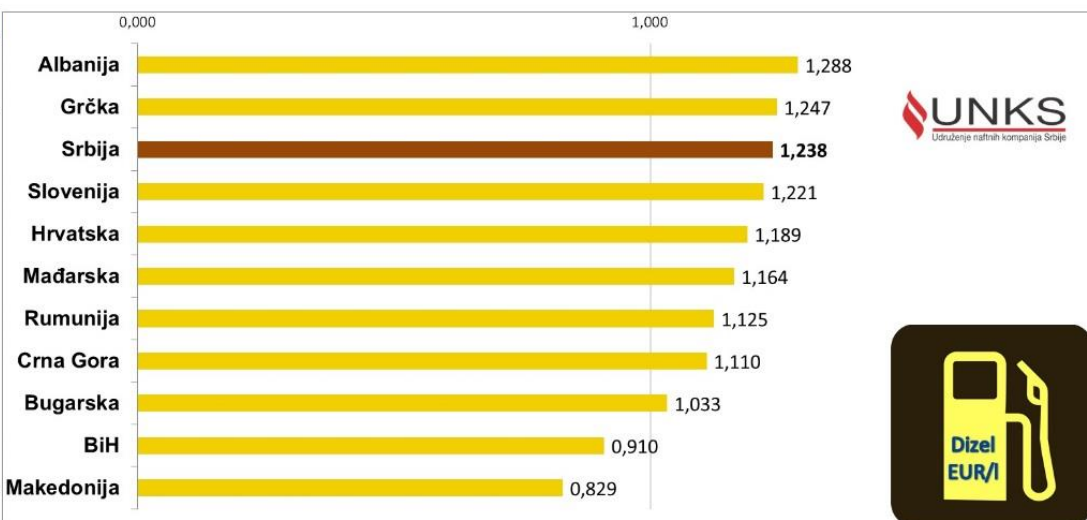

Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 25.10.2017. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

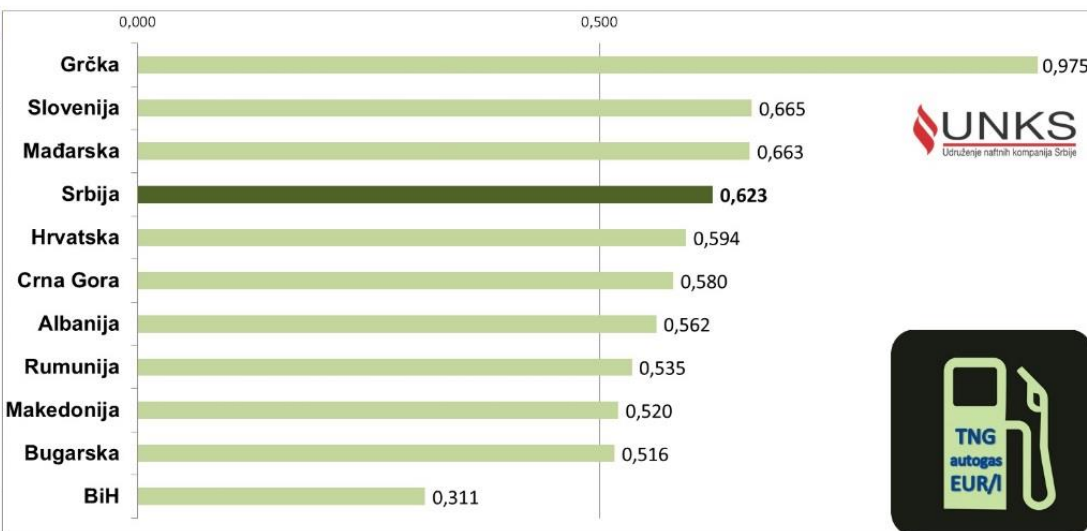
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,356	16,26%
Albanija	1,295	11,07%
Hrvatska	1,274	9,23%
Slovenija	1,264	8,37%
Crna Gora	1,230	5,45%
Srbija	1,183	1,46%
Mađarska	1,136	-2,58%
Rumunija	1,090	-6,57%
Bugarska	1,038	-11,01%
Makedonija	1,025	-12,16%
BiH	0,939	-19,51%
Prosečna cena u regionu		1,166

Dizel EN590 (EUR/l)		
	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Albanija	1,288	14,68%
Grčka	1,247	11,03%
Srbija	1,238	10,27%
Slovenija	1,221	8,71%
Hrvatska	1,189	5,90%
Mađarska	1,164	3,61%
Rumunija	1,125	0,12%
Crna Gora	1,110	-1,17%
Bugarska	1,033	-8,04%
BiH	0,910	-18,97%
Makedonija	0,829	-26,15%
Prosečna cena u regionu		1,123

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	0,975	63,89%
Slovenija	0,665	11,78%
Mađarska	0,663	11,43%
Srbija	0,623	4,66%
Hrvatska	0,594	-0,18%
Crna Gora	0,580	-2,51%
Albanija	0,562	-5,60%
Rumunija	0,535	-10,06%
Makedonija	0,520	-12,52%
Bugarska	0,516	-13,20%
BiH	0,311	-47,69%
Prosečna cena u regionu		0,595

NEDELJA U SVETU NAFTE I GASA

DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS WPCSERBIA

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave